

Vergaderjaar 2025–2026

17 050

Misbruik en oneigenlijk gebruik op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en subsidies

Nr. 614

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 mei 2026

Hierbij stuur ik u de zesde editie van de Fraudemonitor, voor de jaren 2023–2024. Het Openbaar Ministerie (OM) geeft in de Fraudemonitor een beeld van de strafrechtelijke prestaties in de bestrijding van fraude, uitgedrukt in cijfers en geïllustreerd met concrete voorbeelden. Het gaat om zowel verticale fraude waarbij de overheid wordt benadeeld als horizontale fraude waarbij burgers en bedrijven worden benadeeld. Daarbij wordt ook de in- en uitstroom van zaken in voornoemde jaren toegelicht, inclusief de afdoeningsvormen door het OM of de rechter.

Verticale fraude

Het zwaartepunt van opsporing en vervolging van fraude waarbij de overheid is benadeeld, ligt bij het Functioneel Parket (FP) en de bijzondere opsporingsdiensten (BOD-en). De capaciteit bij de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD), uitgedrukt in onderzoeksuren, is gestegen ten opzichte van de vorige Fraudemonitor.

De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) heeft nadere invulling gegeven aan een eerder gestart traject waarbinnen wordt gekeken of, naast het doen van strafrechtelijke onderzoeken, andere en wellicht effectievere interventiemogelijkheden vanuit het FP en de NLA kunnen worden ingezet.

Daarnaast hebben de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) een prioritering aangebracht in de veelheid van onderwerpen waar zij toezicht op houden.

Horizontale fraude

Horizontale fraude valt uiteen in verschillende fraudevormen, zoals onder meer fraude met betaalproducten, faillissementsfraude en oplichting. De

benadeling van burgers en bedrijven door middel van horizontale fraude is de afgelopen jaren met name tot uitdrukking gekomen in verschillende online vormen van fraude. De grootste categorieën binnen online fraude zijn fraude met betaalproducten, zoals skimming, phishing en creditcard-fraude (850 in 2023 en 763 in 2024) en fraude met betaalproducten waarbij sprake is van geldezelschap (892 in 2023 en 898 in 2024). Een overig groot deel van de meldingen ziet op fraude met online handel (388 in 2023 en 568 in 2024).

De Fraudemonitor bevat enkel gegevens over geregistreerde criminaliteit. Het daadwerkelijke aantal slachtoffers is veel groter. Uit de Veiligheidsmonitor blijkt bovendien dat in 2025 10 procent van de bevolking van 15 jaar of ouder slachtoffer is geweest van een of meer incidenten van online oplichting en/of fraude.¹

Een ander thema dat deze editie door het OM is uitgelicht is hypotheek-fraude. Het gaat hierbij om het vervalsen van gegevens om een hypotheek te kunnen vestigen op een woning, waardoor andere vormen van criminaliteit, zoals drugshandel of arbeidsuitbuiting, doorgang kunnen vinden.

Afdoeningen en straffen

De instroom van horizontale fraudezaken is gemiddeld genomen zo goed als gelijk aan de uitstroom.² De hoeveelheid strafbeschikkingen is gelijk gebleven aan de het aantal in de Fraudemonitor 2021–2022. Ten opzichte van de jaren 2021–2022 zijn meer zaken behandeld en afgedaan door de strafrechter.

De ervaring leert dat in geval van fraude het sepotpercentage bij fraudedelicten gemiddeld hoger is dan bij commune delicten. Dit heeft met name te maken met het feit dat zaken zich op het grensvlak van een civielrechtelijk geschil en een strafbaar feit bevinden, waarbij het bewijs voor strafrechtelijke afdoening niet altijd voldoende is.

Afsluitend

Met het OM onderschrijf ik het uitgangspunt dat fraude niet enkel kan worden bestreden met het strafrecht. De meeste winst is te behalen met preventie, door het opwerpen van (technische) barrières en implementeren van interventies. Ingrijpen met interventies aan de voorkant kan een groot deel van de financiële schade en, daarmee ook strafrechtelijk ingrijpen, voorkomen. Ook mijn ministerie spant zich daarvoor in, onder andere met de Integrale Aanpak Online Fraude waaraan naast het Openbaar Ministerie, de politie, het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Financiën en andere publieke partners ook private partijen deelnemen zoals banken, de telecomsector, de Consumentenbond en de Fraudehelpdesk. Het Actieprogramma online fraude ontvangt uw Kamer voor de zomer. Met de acties uit het programma zet ik, samen met de partners, verder in op het vergroten van de weerbaarheid van burgers en bedrijven en zorgen wij samen voor verbeterde samenwerking rondom de aanpak van daders en ondersteuning van slachtoffers.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

¹ Centraal Bureau voor de Statistiek, Veiligheidsmonitor 2025, Veiligheidsmonitor 2025 | CBS

² Voor afdoeningscijfers van verticale fraude wordt verwezen naar de afzonderlijke jaarverslagen van de BOD-en en naar de jaarberichten van het Openbaar Ministerie.